

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/104/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815202734
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Zimová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3815202734.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Emílie Zimovej a členov JUDr. Gabriely Janákovskej a Mgr. Zuzany Holúbkovej vo veci starostlivosti súdu o mal. deti G., Z., nar. XX.XX.XXXX, K., nar. XX.XX.XXXX, F., nar. XX.XX.XXXX, H., nar. XX.XX.XXXX, O., nar. XX.XX.XXXX, O., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Prievidza, deti rodičov: matky H. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., G. kolónia, ul. P. XX a otca K. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., X. XXXX/XX/X, o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti otca a o návrhu kolízneho opatrovníka na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým Z., nar. XX.XX.XXXX, K., nar. XX.XX.XXXX a F., nar. XX.XX.XXXX, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 23. júla 2015, č. k. 10P/12/2015-153, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd nariadil nad maloletým Z., K. a F. ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude realizovať v Detskom domove F. - H., M. J. XXX/XX. Rodičov maloletých detí K. G. a H. X. zaviazal platiť na výživu maloletého Z., K. a F. výživným zodpovedajúcim 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, na účet Detského domova F. - H. vždy do 20. dňa v mesiaci vopred. Maloleté deti H. a O. zveril do osobnej starostlivosti otca K. G.. Matku maloletých detí H. X. zaviazal platiť na výživu maloletej H. a O. výživným zodpovedajúcim 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, vždy do 20. dňa vopred k rukám otca maloletých detí. Nad výchovou o maloletú O., maloletého O. a maloletú H. určil dohľad, ktorý bude vykonávať za súčinnosti orgánu sociálno-právnej ochrany detí a S. E.. Zastavil konanie o zverení maloletej O. do osobnej starostlivosti otca. Tým zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza č.k. 12P/38/2014-29 zo dňa 28.08.2014.

V rozhodnutí konštatoval, že otec maloletých detí sa podaným návrhom domáhal zverenia maloletých Z., K., F., H., O., a O. do svojej osobnej starostlivosti z dôvodu, že po ukončení diagnostického pobytu maloletého Z., K., F. a H. v Detskom domove F. - H. mu bolo doporučené, aby sa deti nevrátili do výchovného prostredia matky, ktorej boli zverené, pretože ich starostlivosť nezvládne. Matka maloletých detí s návrhom otca súhlasila V priebehu konania kolízny opatrovník navrhol nariadiť nad maloletým Z., K., F., H., O. a O. ústavnú starostlivosť z dôvodu, že rodičia nemajú vytvorené podmienky pre starostlivosť o deti, nie sú schopní výchovne na maloleté deti pôsobiť, čoho dôkazom je skutočnosť, že maloletý O. vo veku 4 rokov vulgárne nadáva, je ohrozená výživa detí tým, že otec si k nim riadne neplní vyživovaciu povinnosť a neplatí ani náklady na bývanie. U maloletej O. počas jej hospitalizácie v Nemocnici v G., ktorá začala dňa 04.02.2015, bolo zistené podozrenie z týrania dieťaťa. Matka riadne nenavštevuje lekárske prehliadky s maloletou O., čím ohrozuje jej zdravie. Neskôr kolízny opatrovník zmenil svoje stanovisko a navrhol nariadiť ústavnú starostlivosť len nad maloletým Z., K. a F., pretože potrebujú pevný režim a nariadenie ústavnej starostlivosti doporučil aj Detský domov F.

- H.. Maloletú H. a Dominika navrhol zveriť do osobnej starostlivosti otca a maloletú O. ponechať v osobnej starostlivosti matky a súčasne nad týmito tromi deťmi nariadiť dohľad. Rodičia maloletých detí nesúhlasili s nariadením ústavnej starostlivosti. Matka detí však zároveň nesúhlasila s ich zverením do svojej osobnej starostlivosti z dôvodu, že ich výchovu nezvláda.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov, výsluchom účastníkov konania a zistil, že rozsudkom Okresného súdu Prievidza, č. k. 12P/38/2014-29 zo dňa 28.08.2014 boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matke a otec bol zaviazaný platením výživného vo výške 30% zo sumy životného minima určeného na nezaopatrené nepľnoleté dieťa. Rozsudkom č. k. 8P/12/2014-23 zo dňa 01.08.2014 boli maloletí Z., K., F. a H. odňatí z osobnej starostlivosti matky a bol im nariadený pobyt v zariadení plniacom úlohy odbornej diagnostiky najdlhšie na dobu šesť mesiacov, ktorý sa realizoval v Detskom domove F. - H. od 11.09.2014 do 11.03.2015. Uznesením okresného súdu Prievidza č. k. 10P/12/2015-47 zo dňa 10.03.2015 bolo nariadené predbežné opatrenie, ktorým bola matke maloletých detí uložená povinnosť, aby mal. Z., K. a F. odovzdala do starostlivosti Detského domova F. - H.. Dôvodom nariadenia predbežného opatrenia bola skutočnosť, že opakovaným šetrením pomerov v domácnosti matky a vykonaním pohovoru s matkou kolízny opatrovník zistil, že matka nezvláda riešiť výchovný problém s deťmi, nevzbudzuje u detí nijaký rešpekt, nespolupracuje so školou. Zo správy Detského domova F. - H. zo dňa 02.03.2015 vyplynulo, že diagnostický pobyt splnil svoj účel iba u mal. H.. U Z., K. a F. výchovné opatrenie účel nespĺnilo, a preto neodporúčal návrat detí do rodinného prostredia. Detský domov F. - H. vo svojej správe zo dňa 02.03.2015 uviedol, že deti potrebujú dlhotrvajúcu, intenzívnu výchovnú starostlivosť, pričom dôsledné a citlivé výchovné prostredie, zabezpečenie stabilných režimových požiadaviek a celkový rozvoj osobnosti detí môže zabezpečiť prostredie detského domova, pretože stabilné rodinné prostredie s pevnými pravidlami a pravidelnou kontrolou ich dodržiavania v rodine absentuje. Maloleté deti sú ľahko ovplyvniteľné a náchylné kopírovať negatívne prejavy správania. Výchovné opatrenie splnilo účel len u mal. H., ale po návrate do rodinného prostredia je podľa názoru detského domova predpoklad, že problémové správanie sa opätovne objaví s narastajúcim vekom dieťaťa. S poukazom na odborné stanoviská a výstupné diagnostické správy detského domova súd potom v súlade s ust. § 54 ods. 2 Zákona o rodine nariadil nad mal. Z., K. a F. ústavnú starostlivosť, pretože pobyt v zariadení plniacom úlohy odbornej diagnostiky, ktorý sa realizoval v Detskom domove F. - H. od 11.09.2014 do 11.03.2015 nespĺnil u nich svoj účel. Výchova maloletých detí v rodinnom prostredí u rodičov by bola vážne ohrozená a narušená a uložené výchovné opatrenie nevedlo zatiaľ k náprave detí, pričom rodičia nie sú schopní zabezpečiť riadnu osobnú starostlivosť o ne. Matka maloletých detí nesúhlasila s ich zverením do svojej osobnej starostlivosti z dôvodu, že by výchovu maloletého Z., K. a F. nezvládla. Súčasne maloleté deti nebolo možné zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti.

Mal. H. zveril do osobnej starostlivosti otca, ktorý starostlivosť o ňu zabezpečuje po návrate z diagnostického pobytu, vzhľadom k tomu, že detský domov skonštatoval splnenie účelu pobytu u maloletej, došlo k zlepšeniu jej školských výsledkov. Z dôvodu, že správanie tohto dieťaťa je problematické, čo konštatovala aj základná škola, ktorú maloletá navštevuje a bolo u nej zistené požitie alkoholických nápojov a fajčenie, súd však v zmysle ust. § 37 ods. 2 písm. b/ Zák. o rodine nariadil nad jej výchovou dohľad.

Mal. O. taktiež zveril do osobnej starostlivosti otca, ktorý zabezpečuje osobnú starostlivosť o neho, hoci bol rozsudkom Okresného súdu Prievidza č.k. 12P/38/2014-29 zo dňa 28.08.2014 zverený do osobnej starostlivosti matky. Mal za preukázané, že otec sa o mal. O. stará, z dôvodu, že maloletý O. sa však dňa 11.06.2015 sám, bez sprievodu rodičov nachádzal o 08,26 hod v priestoroch rehabilitačného oddelenia NsP E., nad jeho výchovou taktiež nariadil dohľad, potrebný pre sledovanie, či otec zvláda starostlivosť o dieťa a riadne zabezpečuje jeho odôvodnené potreby.

Súčasne nariadil dohľad aj nad výchovou mal. O., ktorá zostala v starostlivosti matky, s poukazom na správu Nemocnice s poliklinikou K. zo dňa 17.02.2015, z ktorej bolo zistené, že dňa 04.02.2015 bola RZP privezená mal. O. v prešokovom stave, dehydrovaná, s hmotnosťou 6.880 g, kachektická, s minimom podkožného tuku, pričom bol zistený závažný rozvrat vnútorného prostredia dieťaťa.

Vyživovaciu povinnosť rodičov k maloletým deťom určil podľa § 62 ods. 3 Zák. o rodine z dôvodu ich nízkeho príjmu.

V časti o zverenie maloletej O. do osobnej starostlivosti otca konanie podľa § 96 ods. 1 O.s.p. zastavil, pretože otec maloletých detí na podanom návrhu v tejto časti netrval a vzal ho späť.

Proti rozsudku, v časti nariadenia ústavnej starostlivosti nad mal. Z., K. a F. podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletých detí. V odvolaní namietal, že hodnotenia Detského domova F. - H. a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o problémovom správaní maloletých sú neaktuálne. Ďalej poukázal na to, že pri osobných pohovoroch v zariadení sa pracovníčka vyjadrovala vždy pozitívne na správanie detí, tvrdila, že v zariadení problémy nemajú a maloletí majú problémy len v škole a cestou do a zo školy. Celé letné prázdniny mal všetkých troch maloletých vo svojej domácnosti a ani jedenkrát nedošlo k skratovému správaniu a nemal ani on, ani jeho súčasná partnerka žiadne problémy s deťmi. Trval na svojom vyjadrení, že je schopný a má aj vytvorené domáce prostredie na to, aby boli všetci traja maloletí zverení do jeho starostlivosti.

Matka maloletých sa k odvolaniu otca písomne nevyjadrila.

Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení žiadal rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdiť. Uviedol, že otec síce prezentuje, že sa dokáže o maloleté deti postarať a nemal s deťmi počas prázdnin žiadne výchovné problémy, ale maloleté deti sa zdržiavali v jeho domácnosti od realizácie predbežného opatrenia iba krátku dobu, aj to v čase, keď nemali žiadne povinnosti, čím bola menšia pravdepodobnosť výskytu problémového správania maloletých detí. Po návrate do Detského domova F. - H. sa u detí znova prejavovalo nevhodné správanie, nerešpektovanie vychovávateľov, vulgárne vyjadrovanie. Všetky tri maloleté deti majú psychiatrické poruchy, pravidelne užívajú lieky a vyžadujú si pravidelný režim a kontrolu zo strany rodičov, čo v ich prípade nie je zabezpečené zo strany ani jedného z rodičov. Obaja rodičia boli trestne stíhaní za ohrozovanie mravnej výchovy, za zanedbávanie povinnej školskej dochádzky maloletých detí. Otec v súčasnosti býva s priateľkou, s ktorou očakáva v októbri 2015 narodenie svojho 12-teho dieťaťa. Bývajú v jednoizbovom mestskom byte v stiesnených podmienkach spolu s jeho dvoma maloletými deťmi O. a H.. Správa sa nezodpovedne, dlhodobo neuhrádza nájomné ani poplatky za smeti. Svoj nezodpovedný prístup prejavuje aj tým, že dlhodobo neprispieva na výživu maloletých detí, ktoré sú v osobnej starostlivosti matky a v náhradnej osobnej starostlivosti príbuzných. Otec je naďalej práceneschopný, zo svojho príjmu dokáže zabezpečiť jedlo pre deti iba v malom množstve. Pri osobnej návšteve maloletých detí v Detskom domove F. - H. maloleté deti priznali sociálnym pracovníkom, že niekedy nemali čo jesť, lebo nemali peniaze a vtedy sa išli najesť k matke a otec si požičiaval peniaze od starkého. Vzhľadom na tieto skutočnosti bol kolízny opatrovník toho názoru, že otec nedokáže vytvoriť podmienky pre priaznivý fyzický a psychický vývoj mal. Z., K. a F., ktorí si na rozdiel od detí O. a H., t. č. v osobnej starostlivosti otca vyžadujú vzhľadom na vek a psychické poruchy zvýšenú starostlivosť, pravidelný režim a sústavnú a dôslednú výchovu. K odvolaniu priložil aktuálne správy Detského domova F. - H. týkajúce sa mal. detí Z., K. a F..

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné v napadnutej časti týkajúcej sa nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi Z., K. a F. a v nadväzujúcom výroku o určení vyživovacej povinnosti podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdiť. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého nie je potrebné nariaďovať pojednávanie odvolacieho súdu. Výrokov rozsudku, ktorými boli maloleté deti H. a O. zverené do osobnej starostlivosti otca, určená vyživovacia povinnosť matky k týmto mal. deťom, rozhodnuté o určení dohľadu nad výchovou maloletej H., mal. O. a mal. O. a zastavené konanie o zverenie maloletej O. do osobnej starostlivosti otca sa odvolací súd nedotýkal, pretože proti týmto výrokom odvolanie otca nesmerovalo, a preto nadobudli právoplatnosť (§ 206 O.s.p.).

Podľa § 54 ods. 2 Zák. o rodine súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave, alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o mal. dieťa z iných vážnych dôvodov a mal. dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovu mal. dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov mal. dieťaťa.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že nariadenie ústavnej starostlivosti je krajným riešením, ktoré sa uplatní až vtedy, keď iné formy náhradnej starostlivosti neprichádzajú do úvahy. Súd by mal preto veľmi starostlivo zvažovať, či výchova dieťaťa je tak vážne ohrozená alebo vážne narušená, že je

potrebné nariadením ústavnej starostlivosti zasiahnuť do života dieťaťa. Preto by malo byť nariadenie ústavnej starostlivosti výnimkou a nie pravidlom, za situácie, keď je nepochybne preukázané, že rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o mal. dieťa.

V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že výchovné prostredie, v ktorom sa nachádzali maloletí Z., K. a F. bolo problematické už v minulosti. Zo spisu vyplýva, že mal. deti sa narodili z družského spolužitia rodičov H. X. a K. G., pričom z ich spolužitia sa narodilo celkom jedenásť detí; k poslednému dieťaťu mal. H. nebolo ešte určené ani otcovstvo z dôvodu nezáujmu rodičov. Z týchto jedenástich detí mal. K., M. a S. boli v r. 2009 zverení do náhradnej osobnej starostlivosti. Nad mal. deťmi Z., K. a F. bola nariadená ústavná starostlivosť už v r. 2009, a to rozsudkom Okresného súdu Prievidza, č. k. 10P/14/2009-22 zo dňa 16.06.2009 a nad mal. H. rozsudkom Okresného súdu v Prievidzi č. k. 13P/153/2009 zo dňa 20.05.2009. Výkon ústavnej starostlivosti sa realizoval v Detskom domove v E..

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza č.k. 15P/45/2012-26 zo dňa 11.06.2012 bol ústavná starostlivosť nad mal. deťmi zrušená z dôvodu sanácie rodinného prostredia. Rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 15P/45/2012-26 zo dňa 11.06.2012 bol nad maloletými deťmi H., Z., K. a F. nariadený dohľad.

Zo spisu odvolací súd zistil, že úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý v rámci nariadeného dohľadu pravidelne vykonával v domácnosti maloletých detí terénnu sociálnu prácu a sledoval účinnosť uloženého výchovného opatrenia sa situácii v rodine dlhodobo venoval a skúmal zabezpečenie starostlivosti o maloleté deti. Po zrušení ústavnej starostlivosti a nariadení dohľadu boli rodičom vytvorené podmienky a poskytnutá šanca k tomu, aby ďalšie výchovné pôsobenie voči týmto maloletým deťom nezanedbávali. Bolo však zistené, že vplyv málopodnetného výchovného prostredia a zanedbávanie starostlivosti o deti mali naďalej negatívny vplyv na správanie maloletých detí, ktorých nevhodné správanie sa prejavovalo hlavne v školskom prostredí, dôsledkom čoho bolo, že v záujme riešenia nevhodného správania maloletého Z. a zanedbávania povinnej školskej dochádzky bol mal. Z. vybavený dobrovoľný diagnostický pobyt v Krízovom stredisku v K., ktorý nespĺnil svoj účel a súd napokon musel pristúpiť k tomu, že rozsudkom č. k. 8P/12/2014-23 zo dňa 01.08.2014 nariadil dočasné odňatie týchto detí zo starostlivosti rodičov a nariadil maloletým deťom Z., H., F. a K. pobyt v zariadení, ktoré plní úlohy odbornej diagnostiky, na dobu najdlhšie 6 mesiacov.

V zmysle citovaného rozsudku boli tieto deti umiestnené od 11.09.2014 do 11.03.2015 v Detskom domove F. - H.. Výchovné opatrenie v zmysle záverečnej správy splnilo účel iba u mal. H., u ktorej podľa správy nastala výrazná zmena v správaní. Zariadenie v záverečnej správe konštatovalo, že u maloletých detí Z., K. a F. nebolo badať výraznú zmenu správania, preto boli deti na základe uznesenia o predbežnom opatrení umiestnené dňa 24.03.2015 naspäť do Detského domova F. - H.. Kolízny opatrovník vo svojej správe konštatoval, že počas ich krátko pobytu v rodinnom prostredí sa u mal. Z. a K. prejavilo agresívne správanie; ich fyzický útok na chlapca rieši v súčasnosti polícia. Vo svojej správe zo dňa 01.04.2015 konštatoval, že u týchto starších detí rodičia v predchádzajúcom období nezvládali výchovné problémy riešiť. Matka nevzbudzovala žiaden rešpekt, nemala nijakú autoritu, rodičia maloletých detí mali problémy spolupracovať so školou a zabezpečiť, aby si deti plnili povinnú školskú dochádzku. K uvedeným problémom sa pridružilo záškoláctvo a fajčenie detí. Spolupráca rodičov so školou sa nezlepšila ani po opakovaných intervenciách pracovníkov Mesta E., zhoršili sa i vzťahy medzi rodičmi detí, ktoré napokon viedli k ich odluke. Za ohrozovanie mravnej výchovy detí bola matka Katarína X. odsúdená trestným rozkazom 3T/173/2014-154 zo dňa 03.12.2014 k trestu odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 13 mesiacov; na otca K. G. bola taktiež v marci 2015 podaná obžaloba za ohrozovanie mravnej výchovy detí. Rodičia nežijú v spoločnej domácnosti od júna 2014, otec v súčasnosti býva v jednoizbovom byte s funkčným WC, kde sa nenachádza kúpeľňa, a to spolu so svojou priateľkou, s ktorou v čase podania správy očakával v poradí narodenie už jeho dvanásteho dieťaťa. Počas opakovaných návštev kolízneho opatrovníka v rodine, kolízny opatrovník v domácnosti otca nezistil žiadne zásoby potravín, v byte sa nekúrilo, aj keď v domácnosti bol udržiavaný primeraný poriadok. Kolízny opatrovník tak konštatoval, že i napriek predchádzajúcim vykonávaným opatreniam sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately rodičia nedokázali zlepšiť svoju starostlivosť o mal. deti. Aj keď ich rodinné prostredie je málo podnetné, je však v ich možnostiach zabezpečiť primeranú starostlivosť o menšie deti za súčasného nariadenia dohľadu. U mal. detí Z., K. a F., u ktorých predchádzajúce uložené výchovné opatrenia nespĺnili účel však žiadal nariadiť ústavnú starostlivosť.

Z predložených záverečných správ Detského domova F. - H. vyplýva, že mal. Z., K. a F. mali po príchode do detského domova problémové, vulgárne a agresívne správanie, spolupráca s nimi bola veľmi ťažká. Mali tendenciu napádať spolužiakov a deti zo školy, mali nedostatočné hygienické návyky. Po návrate z vianočných prázdnin, ktoré deti strávili doma, škola avizovala problémové správanie a vulgárne vyjadrovanie. Taktiež podľa aktuálnych správ detského domova, ktoré kolízny opatrovník priložil k vyjadreniu k odvolaniu detí po návrate z letných prázdnin strávených u otca mali nevhodné správanie, nerešpektovali vychovávateľov, nechceli sa umývať, chodili špinaví, bosí, jedlo naberali rukami, boli hluční a občas vulgárni. Z uvedených správ taktiež vyplýva, že počas pobytu týchto detí v detskom domove sa ich správanie stabilizovalo, deti mali dobré študijné výsledky, získavali riadne hygienické návyky a celkovo sa ich správanie počas pobytu v detskom domove zlepšovalo.

Na základe takto zistených skutočností záver prvostupňového súdu, že nad mal. deťmi Z., K. a F. je potrebné nariadiť ústavnú starostlivosť z dôvodu, že ich výchova mal. detí v rodinnom prostredí u rodičov je vážne ohrozená a narušená a že rodičia nie sú schopní zabezpečiť riadnu osobnú starostlivosť o ne, považoval odvolací súd za správny.

Preto rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdil, pričom v zmysle ust. § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu, s ktorými sa stotožňuje a na ktoré v podrobnostiach odkazuje.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.